

Oblast 27a

Popis trasy č. 27a Doprava pěšky

Trutnov

Procházky městem: náměstí, kostel, park s památkami na boje 1866 a býv. evangelickým kostelem.

Trutnov	Okres Trutnov	PSC 541 01
výměra ha: 10336	obyvatel: 31398	německý název: Trautenou
		Nadm. výška: 414
<p>Osídlování severovýchodní části země - Krkonoš začíná ve 12.st. v období raného feudalismu. Slovanské osídlení se šířilo z již kolonizovaných jižních oblastí podél zemských stezek vedoucích do Polska, a to v místech opevněných tvrzí zajišťujících bezpečnost země. Trutnovský kraj kolonizoval český rod pánů ze Švábenic osídlováním oblasti kolem osady Úpy, dnešní Horní Staré Město, která byla krátce po roce 1000 založena rytířem Albrechtem Trautenberkem. V blízkosti této osady s dřevěnou tvrzí vznikla brzy Nová Úpa (Trautenawe) - dnešní Trutnov, která v roce 1260 získala právo tržní, soudní a várečné. Vliv pánů ze Švábenic však postupně klesal. V roce 1301 Vítek ze Švábenic postoupil celé panství králi Václavu II. a Trutnov se tak stal královským městem. Byl vytvořen Trutnovský manský kraj.</p> <p>V r. 1421 bylo dobyt husity. Město dvakrát zcela vyhořelo, vlivem válečných událostí či z nedbalosti. Na zdejšímu Humlově kopci bylo r. 1775 krvavě potlačeno velké povstání nevolných sedláků z Trutnovska. Na místě hradu stojí pozdně empírová budova muzea, poblíže ní raně klasicistní kostel. V okolí kostela se zachovaly zbytky pozdně gotického opevnění. Město má gotický půdorys se čtvercovým náměstím a s podloubím. Na náměstí je kašna se sochou Krakonoše (Poninger 1892). Renesanční radnice byla upravena pseudogoticky r. 1862. Řada renesančních, pozdně barokních a empírových domů. Na Janském vrchu stojí barokní kaple v její okolí jsou památníky padlým z r. 1866. Na Šibeničním vrchu, zalesněném návrší přírodního parku z r. 1890 (60 ha) památník generála Ludvíka von Gablenze, který tu 27. 6. 1866 (krátce před královéhradeckou porážkou) zvítězil nad Prusy. Město je rodištěm německého básníka Uffo Horna (1817- 1860), revolucionáře z r. 1848 a rodištěm jezuity P. Fritze, který jako první zmapoval tok Amazonky.</p>		
tvrz, zřícenina		50°33'42.61",15°54'48.181"
<p>Trutnov - budova muzea je pozůstatkem někdejšího trutnovského hradu. Kamenný hrad vznikl jako sídlo královské správy a manského zřízení. Za Kryštofa z Gendorfu v polovině 16. století dostal hrad podobu renesančního zámku, který byl v září roku 1647 švédským vojskem částečně pobořen a posléze císařskými vypálen. V polovině 19.st. byl objekt přestavěn na školu a dnes je zde umístěno Muzeum Podkrkonoší. Sklepní prostory slouží vinárně Pod Hradem.</p>		
kaplička-výklenek,ochranná kaple	Bendlova ul - kaple čm 01	
<p>Trutnov - jednu větší místnost dům v Bendlově ulici za I. republiky propůjčil majitel české katolické menšiny za kapli. Do této místnosti v patře bylo zřízeno ze dvora vnější železné schodiště.</p>		
dům či chalupa	ČČ-Fibichova108	
<p>Trutnov ul. Fibichova čp. 108 - dům dříve zvaný Palatinum, který užívala tzv. misijní společnost Palatini. Po roce 1946 se odstěhovali do Rakouska. Ještě v 50. letech minulého století jej užívali kněží v důchodu. V přízemí domu bývala kaple.</p>		
kostel	Evangel_kostel01	
<p>Trutnov - novogotický evangelický kostel z r. 1900 postavený trutnovským stavitelem Karlem Riegrem.Kostel je charakteristický 43 m vysokou osmibokou věží, zdivo je z režného cihelného zdiva. Ve věži je 220 kg těžký zvon z roku 1929. V roce 1980 byl zrekonstruován na hudební síň B.Martinů. Při jeho rekonstrukci zanikl hluboký reliéf žehnajícího Krista umístěný v portálu.</p> <p>Interiér kostela zdobí sochy muže a ženy v nadživotní velikosti, Hlas a Naslouchání, od akademického sochaře Olbrama Zoubka. Od roku 1981 zde každoročně probíhá festival komorní hudby Turnovský podzim. Od roku 1990 je opět příležitostně užíván i pro náboženské účely.</p>		
rozhledna, výhled	Gablenzův výhled	
<p>Trutnov - výhled na město z vrchu Šibeník u památníku gen.Gablenze.</p>		
socha kamenná	Hřbit Kiesewettr	
<p>Trutnov - Náhrobek Wilhelma Kisewettra novináře a poslance Říšské rady a pozdějšího sociálnědemokratického senátora. WK usiloval o dobré vztahy mezi českým a německým dělnictvem. Plastika náhrobku od Emila Schwantnera byla v roce 1993 zničena vandaly, avšak v roce 2006 jej město nechalo rekonstruovat.</p>		
socha kamenná	Hřbit UffoHorn	
<p>Trutnov - hrobka v níž je pohřben s polu s rodiči a sestrou básníka Uffo Horn *1817, †1860</p>		
socha kamenná	Hřbit01_1 Víra	
<p>Trutnov - socha Víry na jedné z hrobek trutnovských podnikatelů.</p>		

socha kamenná	Hřbit02_1 Naděje
Trutnov - socha Naděje na jedné z hrodek trutnovských podnikatelů.	
socha kamenná	Hřbit03_Láska
Trutnov - socha Lásky na jedné z hrodek trutnovských podnikatelů.	
socha kamenná	Hřbit04_Pieta
Trutnov - hřbitov sousoší s pietou v kryté hrobce vedle kaple.	
socha kamenná	Hřbit05 Kristus
Trutnov - socha Krista na hrobce rodiny Spiegel.	
socha kamenná	Hřbit06_Žal
Trutnov - socha Žal na hrobce rodiny trutnovského podnikatele Faltise.	
socha kamenná	Hřbit07_Polibek smrti
Trutnov - socha Polibek smrti na hrobce rodiny trutnovského podnikatele Hasse. Text na stuze věnce: Küz jeder sehen! Hrobka z r. 1879. Sochař M Natter.	
kaplička-výklenek, ochranná kaple	HřbitEtrichKaple
Trutnov - hrobka v podobě kapličky rodiny trutnovského podnikatele Etricha.	
hřbitovní pomník	HřbitNáhrob s křížem
Trutnov - náhrobky starého hřbitova. Po zrušení hřbitova poblíž kostela roku 1875 byly historicky cenné náhrobky zabudovány do vnější zdi tehdy nové hřbitovní kaple. Při její rekonstrukci v polovině 90 let minulého století, byly přeneseny do postraních ambítů kaple.	
hřbitovní pomník	HřbitNáhrobek
Trutnov - hřbitov náhrobek 18. století.	
hřbitovní pomník	HřbitNáhrobek 1742
Trutnov - hřbitov náhrobek z roku 1742.	
socha kamenná	HřbitPadlým 1.sv
Trutnov - Na hřbitově v březovém háji připomínka 121 padlých občanů za 1. světové války náhrobek od sochaře Emila Schwantnera z r. 1934.	
socha kamenná	HřbitSloup lékařů
Trutnov - sloupový náhrobek. Městského lékaře Wilhelma Knerslera † 9. 12. 1855. Náhrobek tvoří kamenný sloup v jehoš vrcholu je obtočený hadem píjící z kalicha. Na kalichu je latinský nápis Aude sapere (Buďte moudří). Sloup vytesal G. Scharf a usadil I. Jentsch 1856 15/10.	
socha kamenná	Hřbitsv. Josef08
Trutnov - socha svatého Josefa ve hřbitovní bráně stávala původně je jedním ze hřbitovních pomníků.	
hřbitov	HřitKaple01
Trutnov hřbitovní kaple Všech svatých z r. 1875 postavená stavitelem Bohatým v novorománském slohu. Stavitel leží v hrobu při zdi oddělující hřbitov na dvě části. Některé prameny uvádějí název kaple Svatého kříže.	
kaple	Jankaple01
Trutnov - kaple zasvěcená Janu Křtiteli stojí jižně nad městem na Janském vrchu. Snahy o postavení kaple pocházejí z roku 1709 o šest let později byla kaple vysvěcena. Půdorys kaple je eliptického tvaru. Při požáru města r. 1745 vyhořela i kaple. V letech 1811-18 byla obnovena. V jejím okolí jsou památníky padlým z r. 1866.	
socha kamenná	Janské nám_JNep01
Trutnov - Jan Nepomucký proti Poště. Barokní socha z dílny J.F. Pacáka je z roku 1728. Původně stávala na mostě kudy vedl mlýnský náhon. Text zapsaný v podstavci naznačující oblouk mostu se dochoval již špatně čitelný: SanCto Ioanni NepoMVCeno Coronae CzeChICae et Reginae VrbIs TrVtnoVI ae InSIgnI proteCtorI. Socha od 60. let minulého století byla několikrát přemístěna vždy na ještě více zastrčené místo. Než ji nové vedení města vrátilo na původní čestné místo do středu města.	

kostel	Kos_PM_01		
Trutnov - Arciděkanský kostel Narození Panny Marie. V místech původního gotického kostela z 13. století, po požáru města několikrát přestavovaného, stojí nový ranně klasicistní kostel budovaný v letech 1756-82. Vystaven byl podle plánu Leopolda Niderecker. Restaurován v 30 a 90 letech minulého století.			
pomník-památník	Kos_PM_04		
Trutnov - Arciděkanský kostel Narození Panny Marie interiér z období počátku rokoka.			
hřbitovní pomník	Kos_PM_05		
Trutnov - renesanční náhrobek z doby kol. 1606.			
kříž kamenný	Královed01		
Trutnov - kříž na Královédvorské ul. Původně náhrobek Aloise Fidler. Kříž sem byl zřejmě přemístěn po zrušení starého hřbitova pod kostelem.			
kříž kamenný	Kryblická01	50°40.831´	15°58.281´
Trutnov - v Kryblické ulici proti domu s pečovatelskou službou v kamenné opěrné zdi je vsazen asi 1m vysoký kamenný kříž u paty kříže letopočet 1832 v hlavě 1830. Rozměry: 129 x 79 x 24 cm, nadmoř. výška: 432.			
pomník-památník	KultStředisko 2012	50°33'12,14"	15°54'22,93"
Trutnov - kulturní středisko. V místech bývalé střelnice Byl vztyčen hrubě otesaný kámen s německým textem. České znění: V pietní vzpomínce statečných ochránců Občanů Trutnova: Hejtman Franz Ad. Kiesling, Poručík Rufs, Franz Weber, Franz Seidel, Spatzier, Born Kašpar Nentirich a též mnohým dalším neznámým padlým příležitostným účastníkům bitvy u Kolína 18.června 1757. ----- k.k.priv. Ostrostřeleckého oddílů G.d.C.Ludvig svobodný pán z Jablonce n/N Trutnov. Zřízeno 1897.			
socha kamenná	Lipová_Florián01		
Trutnov - rohový dům na začátku Lipové ulice se sochou sv. Floriána. Ve štítu domu text Mít Lott BB.			
kaplička-výklenek,ochranná kaple	M_Gorkého kaplička_02		
Trutnov - kaplička Jana Nepomuckého pod nemocnicí. Hüttlova kronika jako rok vzniku kaple před Dolní branou uvádí 1507. Nová zděná kaplička byla postavena v empírovém slohu r.1840. V roce 1912 byla z křížovatky pod školou M.Gorkého přenesena na současné místo.			
kříž dřevěný	PodParadráhou_2014	50°55'72.753"	15°92'37.708"
Trutnov - v parku na vyhlídkové místě pod Paradráhou byl vztyčen koncem roku 2014 dřevěný kříž. Prostor s přístřeškem navazuje na dávné odpočinkové místo u kříže.			
zaniklé objekty	SinaogaTU01		
přírod. a tech. zajímavosti	Slezská ul_zdravot_poj		
Trutnov - reliéf P.Marie na domě ve Slezské ulici.			
sloup kamenný	SloupSvTroj		
Sloup na Krakonošova náměstí je 11m. Český text na sloupu zní: „Léta téhož k větší cti a slávě svaté Trojice ten sloup vzhůru vyzdvížil Jan Jiří Nejdík.“. Ve vrcholu sloupu je Boží Trojice – Otec, Syn a Duch Svátý. Po stranách sloupu a na zábradlí schodiště je umístěno osm soch biblických postav a patronu země v životní velikosti. Stojící blíže sloupu představují: Jana Nepomuckého (blahoslaven 1719 a svatořečen 19.3.1729), dále Pannu Marii a její rodiče sv. Annu a Jáchyma. Na zábradlí schodiště stojí sochy Jana Křtitele, jeho rodičů Alžběty a Zachariáše a Kristova pěstouna sv. Josefa. Z umístění sochy Jana Nepomuckého na vyšší stupeň mezi tři výše uvedené postavy lze vyčíst aktuálnost sloupu postaveného v době, kdy touha po svatořečení Jana Nepomuckého byla velmi živá. Rok postavení prozrazují zvýrazněná písmena latinského textu MDCCIII tedy rok 1704.			
socha kamenná	Sv_Rodina01_3		
Trutnov - sousoší sv. Rodiny mezi kostelem a muzeem. Dílo vytvořeno v dílně J.F.Pacáka roku asi 1730. Dílo nepostrádá znaky venkovského lidového baroka uplatňující se v postklasické době umění. Sousoší bylo do roku 1973 v Poříčí u domu ve stráni za dvojitým viaduktem. Odkud bylo přemístěno ke staré faře v Trutnově, kde stálo do roku 1980.			

zaniklé objekty

TU hospitál 01

Úpský hospitál byl založen roku 1260 na levém břehu Úpy v prostoru dnešních Niv v místě domu čp. 57. V polovině 13.století probíhalo ve východní části Krkonoš osídlování kraje. Vedle rodu Švábeniců se na procesu podílel i Řád křížovníků – Strážců božího hrobu. Za vlády Jana Lucemburského v čase místních válečných rozběrů byl hospitál roku 1313 vypálen. V čase klidu byl opět obnoven Hospitál měl za povinnost chovat a vyživovat deset nemocných ve stálé péči. Podle dochovaných zpráv se domnívat, že před dokončením výstavby farního kostela byl kostel (kaple) v prostoru kláštera u křížovníků po nedlouhou dobu prvním stálým bohoslužebným místem v Nové Úpě (Trutnově). Roku 1421 za husitských válek byl opět vypálen a již neobnoven. Předpokládá se, že ohni podlehl i kostel sv. Petra. Své nové objekty křížovníci vystavěli již blíž pod ochranu města, nedaleko jeho hradeb. Nyní bývalý klášterní prostor připomínají jen velké oblouky stropu v restauraci Bonanza.

---

kříž kovový

TU NaStruze

50°33'35.846" 15°54'54.035"

Trutnov - v parčíku těsně při ulici Na Struze je asi 1m kamenný podstavec s křížkem. Podstavec nese text:

Hier ruhen die Uiberreste der Francisca geb. Grosser verwittibte Hoser wider verehlichte Czerny.

Geb: den 23.April 1773, Gest den 31. July 1884. Herr giebt ihr die ewige Ruhe, Das ewige Licht leuchte ihr Lasse Sie ruhen in Frieden. Amen. Náhrobek nestojí na místě ostatků. Byl nejméně 2 x přemístěn. Naposledy cca r.2010. České znění: Zde odpočívají ostatky Františky, rozené Grosser, ovdovělé Hoser, znovu provdané Černy, narozené 23. 4. 1773, zemřelé 31. 7. 1834. Pane dej jí věčný pokoj, věčné světlo ať jí svítí. Nech jí odpočívát v pokoji.

---

zaniklé objekty

TU SvAnna01

Kaple sv.Anny, která stávala kousek pod Věbrovkou. Přibližně do poloviny 50.let min. století se tu konávala letní poutní slavnost, než byla režimem zakázána. Roubená kaplička pocházela z 18.století. Kaple byla plná obrázků. Některé byly s poděkováním za léčivou moci Anenského pramene. Studánka se dochoval až do současnosti. Prameniště je také využíváno Čapkovou boudou. Ke kapli vedla křížová cesta, která byla v 50. letech vyvrácena. Při procházce z Nových Dvorů k Čapkově boudě okrajem lesa od křížení lesních cest až chatě lze nalézt několik kamenů kotvících tyče obrázky. Kameny jsou označeny W a římskou číslicí.

---

zaniklé objekty

TU špitál01

Trutnov - špitálský kostel sv. Petra a Pavla stál mezi dnešním kinem a poliklinikou. Byl vystavěn u dolní brány roku 1497. Vysvěcen byl 1503. Kostel byl propojen s nově zřízeným hospitélem jehož působení sem bylo přeneseno ze ničeného hospitálu na nivách. Roku 1657 tu pečovali o 10 osob. Lze se jen domnívat, že po křížovnících, kteří svoji náboženskou a sociální misi v Trutnově ukončili roku 1521, plněné úlohy převzali broumovští benediktini. Požár města roku 1684 se nevyhnul ani předměstí, tím zachvátil i objekty hospitálu. Přesto se hospitál připomíná ještě roku 1821. Kostelík byl v roce 1785 za Josefa II. zrušen a přeměněn na barvírnu, později v obytný dům. Dům pak uvolnil roku 1981 prostor parkovišti. Při demolici domu údajně byly objeveny mešní nádoby.

---

pomník-památník

U hřbitova

Trutnov - v parčíku před hřbitovem je pomníček z černé žuly připomínající padlé Litevské vojáky dragounského regimentu č.1 pruského prince Alberta padlé v jezdecké srážce na poli kde je nyní hřbitov.

---

přírod. a tech. zajímavosti

Žid SinaogaTU

Trutnov - brána k místu kde stávala židovská synagoga vypálená a srovnána se zemí krátce po německé okupaci r.1938.

---

přírod. a tech. zajímavosti

ŽidHřbitKaple-R2005

Trutnov - židovský hřbitov zbudovaný r.1870 s ceremoniální halou a vstupním portálem. Hala několikrát restaurována. 8.10.1938 byl hřbitov zdemolován a obřadní hala později přebudována na obytný dům.

---

pomník-památník

ŽidPamátník01

Trutnov - památník na židovský hřbitov na pěší cestě k restauraci Na Bojišti.

- - - *Konec sestavy* - - -